

प्रेषक : संचालक,
मानव्यविद्या व सामाजिकशास्त्रे विद्याशाखा
प्रति : मा. कुलगुरु

विषय : राज्यस्तरीय शिक्षणक्रम सल्लागार समितीच्या (PAC)
बैठकीचे इतिवृत्त ....
धारिका: मानव्य/२०२४/९३२
दिनांक: १३/३/२०२४

मराठी पदवी आणि पदव्युत्तर पदवी शिक्षणक्रमातील अभ्यासक्रम निश्चितीसाठीच्या बैठकीचे इतिवृत्त.

मानव्यविद्या व सामाजिकशास्त्रे विद्याशाखेतील एम. ए. व बी.ए. मराठी शिक्षणक्रमाच्या, राज्यस्तरीय शिक्षणक्रम सल्लागार समितीची (PAC) बैठक, दि. ०५ ते ०८ मार्च २०२४ दरम्यान आयोजित करण्यात आली होती. या बैठकीस खालील विषयतज्ज उपस्थित होते.

१. प्रा. नागार्जुन वाडेकर, मा. संचालक, मानव्यविद्या व सामाजिकशास्त्रे विद्याशाखा, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक.
  २. डॉ. दासू वैद्य, मराठी विभाग, डॉ. बा. आं. मराठवाडा विद्यापीठ, छत्रपती संभाजीनगर.
  ३. डॉ. प्रमोद मुनघाटे, मराठी विभाग, राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज विद्यापीठ, नागपूर.
  ४. डॉ. वंदना महाजन, मराठी विभाग, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई.
  ५. डॉ. तुकाराम रोंगटे, मराठी विभाग, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे.
  ६. डॉ. केशव तुपे, मराठी विभाग, अमरावती.
  ७. डॉ. नितीन रिंडे, मराठी विभाग, श्रीमती कुसुमताई चौधरी महाविद्यालय बांद्रा, मुंबई.
  ८. डॉ. सुनील रामटेके, मराठी विभाग, एस.एन.डी.टी विद्यापीठ, मुंबई.
  ९. डॉ. महेबूब सय्यद, मराठी विभाग, न्यू आर्ट्स, कॉमर्स अँड सायन्स कॉलेज, अहमदनगर.
  १०. डॉ. अनिल सपकाळ, मराठी विभाग, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई.
  ११. डॉ. अरुणा दुभाषी, निवृत्त प्राध्यापक मराठी विभाग, एस.एन.डी.टी विद्यापीठ, मुंबई.
  १२. डॉ. महेंद्र कदम, प्राचार्य, विठ्ठलराव शिंदे कला महाविद्यालय, टेंभुर्णा, ता. माढ, जि. सोलापूर.
  १३. पूनम वाघ, शैक्षणिक संयोजक (मराठी), मानव्यविद्या व सामाजिकशास्त्रे विद्याशाखा, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक.
- तसेच या बैठकीत पुढील सन्माननीय विषयतज्ज अनुपस्थित होते.
१४. डॉ. आनंद काटीकर, मराठी विभाग, फर्युसन महाविद्यालय, पुणे.
  १५. डॉ. रणधीर शिंदे, मराठी विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.

सदर बैठकीत चर्चेअंती पुढील निर्णय घेण्यात आले :-

१. एम.ए. मराठी शिक्षणक्रमातील अभ्यासक्रम संरचनेबाबत चर्चा करण्यात येऊन त्यात राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण, २०२० नुसार प्रथम व द्वितीय वर्षातील उर्वरित अभ्यासक्रम निश्चित करण्यात आले.
२. NEP, 2020 नुसार अभ्यासक्रमांची रचना करताना काही अभ्यासक्रमांची (भाषेचा उपयोजन लक्ष्यी अभ्यास) तिसऱ्या सत्रातून दुसऱ्या सत्रात निश्चित करण्याचा बदल करण्यात आला. सदर बदल पुढील शैक्षणिक वर्षातील तुकडीपासून लागू करावा असे ठरविण्यात आले.
३. राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण, २०२० नुसार एम.ए. मराठी शिक्षणक्रमाच्या सर्व अभ्यासक्रमांतील पुस्तकांचे शिर्षक, घटकांचे शिर्षक निश्चित करण्यात आले.
४. बी.ए. मराठी शिक्षणक्रमातील संरचनेबाबत चर्चा करण्यात येऊन त्यात NEP, 2020 नुसार सर्व अभ्यासक्रम निश्चित करण्यात आले तसेच पुस्तकाचे शीर्षक ठरवण्यात आले.

मा. कुलगुरु कार्यालय

ब. च. म. भुक्त विद्यापीठ, नाशिक

आवृक क्र.: VCI 4453

12 3 24

५. पुढील बैठकीत सर्व अभ्यासक्रमांतील पुस्तकांचे घटक निश्चित करण्यात यावेत असे सर्वांच्या सहमतीने ठरले.
सर्व उपस्थित विषयतज्ज्ञांचे आभार मानून बैठक संपन्न झाली.
६. क्षेत्रीय प्रकल्पाचे विषय पुढील बैठकीत निश्चित करावेत असे सर्वानुमते ठरविण्यात आले.

➤ सोबत:

१. एम. ए. मराठी शिक्षणक्रमातील अभ्यासक्रमाचा बदल करून तयार करण्यात आलेला आराखडा.
२. बी. ए. मराठी शिक्षणक्रमातील सर्व अभ्यासक्रमांची आणि पुस्तकांची यादी.

13/03/2024

पूनम वाघ

शैक्षणिक संयोजक (मराठी)

मानव्यविद्या व सामाजिकशास्त्रे विद्याशाखा

13/03/2024

प्रा. नागार्जुन वाडेकर

प्र.संचालक

मानव्यविद्या व सामाजिकशास्त्रे विद्याशाखा

प्रति,

मा.कुलगुरु

कृपया सोबतच्या बी.ए. व एम. ए. मराठी शिक्षणक्रम राज्यस्तरीय सल्लागार समितीच्या इतिवृत्तास मान्यता मिळावी, ही विनंती.

आपला विश्वासू,

13/03/2024

प्रा. नागार्जुन वाडेकर

प्र.संचालक

मानव्यविद्या व सामाजिकशास्त्रे विद्याशाखा

14/03/2024

मा.कुलगुरु

Program M.A. Marathi (M49) Structure for Two Year/One Year PG

2 Yr PG	Level	Sem. 2 Yr		Major		RM	OJT/FP	RP	Cum. Cr.	Degree
				Mandatory	Elective					
PG Diploma (after 3Yr Degree)										
I	6.0	Sem. I		१. साहित्यविचार – I (4 CP) २. साहित्याभ्यास पद्धती (4 CP) ३. मध्ययुगिन मराठी वाडमयाचा इतिहास (4 CP) ४. साहित्यातील प्रवाह – I (2 CP)	५. व्यावसायिक लेखन (4 CP) किंवा ६. संहिता संपादन आणि ग्रंथनिमिती (4 CP)	६. संशोधन पद्धती (4CP) (RM)	22		22	
II	Sem. II			७. साहित्यविचार – II (4 CP) ८. आधुनिक मराठी वाडमयाचा इतिहास (4 CP) ९. भाषाविज्ञान (4 CP) १०. साहित्यातील प्रवाह- II (2 CP)	११. भाषेचा उपयोजनलक्ष्यी अभ्यास (4 CP) किंवा १२. मराठी रंगभूमी (4 CP)	१२ क्षेत्रीय प्रकल्प (4 CP) (FP)	22		22	
Cum. Cr. PG Diploma				28	8	4	4	-	44	
Exitoption : PG Diploma (44 Credit) after Three Year UG Degree										
II	6.5	Sem. III		१३. लोकसाहित्य (4 CP) १४. वाडमयप्रकार (4 CP) १५. तौलनिक साहित्याभ्यास (4 CP) १६. मराठी ललित गद्य (2 CP)	१७. साहित्य आणि लेखतकला (4 CP) किंवा १८. संशोधन प्रकल्प (4 CP)	१८. संशोधन प्रकल्प (4 CP)	22	22	22	PG Degree (after 3 Yr UG or 4Yr UG)

Sem. IV	१९. साहित्यातील प्रवाह- III (4 CP) २०. वैचारिक मराठी साहित्य (4 CP) २१. मराठी साहित्याचा सांस्कृतिक अभ्यास (4 CP)	२२. साहित्यकृतीचे मध्यमांतर (4 CP) २३. किंवा २२. आधुनिक मराठी भाषांतरित साहित्य (4 CP)	२४. संशोधन प्रकल्प (6 CP)	22
Cum. Cr. For 1 Yr PG Degree	26	8	-	10 44
Cum. Cr. For 2Yr PG Degree	54	16	4	10 88